

Erkenningsnummer P702012

België-Belgique
P.B.
9000 Gent
3/3505

THERAPEUTISCH PROGRAMMA VOOR DRUGGEBRUIKERS

Jaargang 18 | juli, augustus, september 2010

3

Driemaandelijks tijdschrift van De Kiem v.z.w.

Veertig moeders, één vader...

34 jaar terug werd De Kiem opgestart als één van de eerste therapeutische gemeenschappen voor drugverslaafden in België. Volgend jaar hebben we dus weer iets te vieren. Vandaag is De Kiem als organisatie groter geworden en zijn er in de voorbije jaren ook verschillende nieuwe werkingen opgestart. Daarnaast is De Kiem ook een actieve partner bij allerlei nieuwe projecten en verbeteracties.

In dit nummer beschrijven we hoe het Tipi programma is geëvolueerd. We brengen verslag uit over het diversiteitsproject en over de studiedag van de Belgische Federatie van Therapeutische Gemeenschappen.

De Tipi is nog altijd het enige residentiële programma in Vlaanderen waar verslaafde ouders zowel kunnen werken aan hun verslaving als aan hun ouder-kind relatie. Bijna veertig moeders en één vader hebben ondertussen dit programma gevolgd.

Via een projectondersteuning “managers van diversiteit” van de Vlaamse Gemeenschap staat “diversiteit” nu al drie jaar bovenaan in de opleidingsplanning van de medewerkers van De Kiem. We leven in een multiculturele maatschappij en De Kiem moet daar als organisatie een afspiegeling van kunnen zijn. Daarom hebben we de afgelopen jaren bewust geïnvesteerd in het opleiden van de personeelsgroep om zo de kennis en de vaardigheden in het omgaan met diversiteit in De Kiem te verhogen. Omdat binnen de Therapeutische Gemeenschap de bewonersgroep ook een enorm bepalende factor is tijdens de behandeling en dus de mate van openheid ten aanzien van diversiteit mee bepaalt, werden ook voor de bewoners heel wat activiteiten rond diversiteit georganiseerd. Al deze inspanningen hebben effectief tot een verandering geleid. Iets wat bijvoorbeeld de aanwezige bewoners van allochtone afkomst ook beamen.

De verschillende Therapeutische Gemeenschappen in België, verenigd binnen de Belgische Federatie van Therapeutische Gemeenschappen (B.F.T.C.), organiseren naast een jaarlijkse sportdag voor de bewoners en een maandelijkse uitwisselingsdag voor de vrouwen opgenomen in de Vlaamse T.G.’s, ook een tweejaarlijkse studiedag voor de personeelsleden. Het thema dit jaar was “De cliënt als dader en als slachtoffer”.

Veel cliënten zijn ooit misbruikt. Veel cliënten hebben vroeger feiten begaan waar ze nu nog steeds spijt van hebben. En voor velen gelden beide uitspraken: zij zijn ooit slachtoffer geweest, maar ook dader. Allemaal worstelen ze, nu ze clean zijn, tijdens hun programma met de emoties die deze feiten nog steeds oproepen: pijn, schuld en schaamte, kwaadheid en machteloosheid.

Ook voor de betrokken teams geeft dit onderwerp vaak aanleiding tot moeilijke evenwichtsoefeningen tussen aanvaarden en verwerpen. De grenzen van ethiek en beroepsgeheim worden hier heel sterk op de proef gesteld. Niets is eenvoudig in deze emotionele verhalen waarbij altijd veel verschillende partijen betrokken zijn.

Tot slot brengen we verslag uit over de bewonersgroep die een week “vakantie” doorbracht in de Ardennen.

Het laatste woord is opnieuw aan een familielid en een bewoner.

Christiane beschrijft hoe moeilijk het is om te kunnen zien en aanvaarden dat je dochter drugs gebruikt. Eens dit wel is doorgedrongen begint de angst en de tocht van vallen en opstaan, hoop en ontgoocheling. Voor het eerst is er nu al meer dan drie jaar stabiliteit. De rust en het vertrouwen komen eindelijk terug.

Stefan kreeg zijn leven terug op de rails na een verslaving van bijna 20 jaar. Hij is er eindelijk in geslaagd om het vaak pijnlijke verleden af te sluiten en volop voor de toekomst te gaan.

Dirk Vandevelde
Directeur

De Tipi, iets doen aan je verslaving en blijven zorgen voor je kind...

Reeds 14 jaar biedt De Kiem aan verslaafde moeders, en recenter ook aan vaders, de kans om samen met hun kind(eren) opgenomen te worden. De Tipi blijft een uniek aanbod in Vlaanderen waar zowel de verslavingsproblematiek van de ouder als de opvoeding en noden van het kind ter harte worden genomen. Een complexe maar boeiende opgave...

De Tipi richt zich naar vrouwen of mannen die aan alcohol, medicatie of illegale drugs verslaafd zijn, met een of meerdere kinderen tot de leeftijd van zes jaar. Vertrekpunt is de motivatie van de ouder om zijn of haar drugprobleem en alles wat daar mee samen hangt te willen aanpakken. Een verblijf in de Tipi is immers slechts mogelijk voor wie duidelijk kiest om het programma in de Therapeutische Gemeenschap (T.G.) te volgen. Een dergelijk T.G.-programma is niet mogelijk voor koppels, dus worden er ook binnen de Tipi geen koppels met kinderen opgenomen. De aanmeldingen betreffen doorgaans één-ouder-gezinnen. Ook vrouwen die zwanger zijn kunnen in de Tipi terecht en worden voor, tijdens en na de bevalling begeleid. In 2007 kregen we van het R.I.Z.I.V. de goedkeuring om ook vaders met jonge kinderen op te nemen in de Tipi.

De Tipi werd in 1996 opgestart vanuit de vaststelling dat verslaafde ouders moeilijk de stap zetten naar een langdurig programma in een Therapeutische Gemeenschap als dit inhoudt dat ze dan de zorg voor hun kinderen aan anderen moeten toevertrouwen. Vaak zullen verslaafde ouders lange tijd trachten om de moeilijkheden die ze ervaren af te schermen voor de buitenwereld en vrezen ze een stigmatisering en veroordeling wanneer ze de stap naar de hulpverlening zetten. Het is niet verwonderlijk dat alvorens verslaafde ouders de stap zetten naar de hulpverlening ze vaak zelf verschillende pogingen ondernomen hebben om de situatie om te buigen. Binnen de Tipi hebben deze ouders in nood de mogelijkheid om de zorg voor hun kind(eren) te combineren met het aanpakken van hun eigen

verslavingsprobleem. Zodra deze optie (het bestaan van de Tipi) voor hen in beeld komt, start er een fase van beschouwing waarin ze nadenken over de wenselijkheid en haalbaarheid van een opname samen met hun kind(eren). Dit kan soms maanden en zelfs jaren duren. Wanneer ouders dan uiteindelijk de stap naar een opname in de Tipi durven zetten, doen zij dit doorgaans in het belang van hun kind. Ze willen hun kind een beter leven geven en zeker niet gescheiden worden van hun kind.

De voorbije 14 jaar (tot augustus 2010) werden in de Tipi 36 moeders, 1 vader en 39 kinderen begeleid. Bijna alle ouders zijn ouder dan 25 jaar en meer dan de helft gebruikt langer dan 10 jaar drugs. Heroïne en cocaïne worden hierbij als belangrijkste producten genoemd. De gemiddelde verblijfsduur van een ouder in de Tipi ligt rond de 12 maanden. De aanwezigheid van hun kind in het programma zorgt er vaak voor dat deze ouders in crisismomenten toch volharden en minder geneigd zijn om impulsief af te haken.

De Tipi situeert zich in een apart gebouw naast de Therapeutische Gemeenschap te Gavere. Dit gebouw omvat 4 gelijkaardige studio's en biedt plaats aan 4 ouders en 4 tot 5 kinderen. Ook het bureau van de Tipi-begeleiders bevindt zich in het Tipi-gebouw.

Op wekdagen volgen de ouders het programma in de drugvrije therapeutische leefgemeenschap van 08u.45 tot 16u.30. Alle uren daarbuiten, alsook op woensdagnamiddag en in de weekends, zijn zij verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind(eren).

De begeleiding binnen de Tipi bestaat uit een wekelijkse groepssessie, de Tipi-groep, waarin thema's rond de opvoeding van kinderen, ervaringen die ze opgedaan hebben en de planning en organisatie binnen de Tipi uitvoerig besproken worden. Op vraag van de ouders en de begeleiding worden eveneens specifieke thema's onder de loep genomen. Daarnaast zijn de stafbegeleiders ook regelmatig aanwezig voor (participerende) observaties en ondersteuning en indien nodig voor individuele bijsturing. Tijdens de wekelijkse Tipi-groep worden er voor elke ouder werk- of aandachtspunten geformuleerd. Doorheen het volledige programma worden er ook tussentijdse sessies georganiseerd waarbij de ouder zichzelf evalueert aan de hand van de verschillende ontwikkelingsdomeinen voor het kind. Op basis hiervan worden de werk- of aandachtspunten aangepast en verfijnd.

Na de Therapeutische Gemeenschap volgt het Halfweghuis te Merelbeke, waar de nadruk ligt op de reïntegratie in de samenleving. Dit Halfweghuis biedt ook ruimte aan 3 ouders en 3 kinderen. Deze ouders krijgen naast de voorziene halfweghuisbegeleiding ook individuele opvoedingsondersteuning en een maandelijks oudergroep.

We merken op dat de ouders binnen de Tipi worstelen met schuld- en schaamtegevoelens tegenover hun kind(eren) en een lage zelfwaarde hebben. Vaak is er een voorgeschiedenis van mishandeling of misbruik en deze ouders bevinden zich in een voortdurend spanningsveld waar ze zonder ondersteuning moeilijk mee overweg kunnen. Enerzijds hebben ze weinig achtergrond om de opvoeding op te baseren (weinig positieve rolmodellen en weinig zicht op kindontwikkeling), stellen er zich vaak problemen bij het kind en hebben ze maar een beperkt sociaal netwerk om op terug te vallen. Anderzijds willen ze ondanks hun eigen problemen toch zo graag een goede ouder zijn voor hun kind en grijpen ze deze kans met beide handen.

De kinderen vormen een meer heterogene groep. Vele kinderen doen het opvallend goed en vertonen heel wat veerkracht. Sommige kinderen worden met een neonataal abstinentiesyndroom (NAS) geboren. Doorheen de jaren merken we zowel internaliserende als externaliserende psychosociale problemen. We worden in de Tipi ondermeer geconfronteerd met specifieke gedragsproblemen, slaapproblemen en ontwikkelingsproblemen (o.a. een vertraagde motorische- en taalontwikkeling). De kinderen kampen soms ook met stemmings en emotionele problemen en in sommige gevallen is er zelfs sprake van specifieke stoornissen zoals A.D.H.D. en A.S.S. .

Door de specifieke problematiek van de vader en/of moeder merken we op dat de ontwikkeling van een veilige hechting vaak verstoord is.

Doorheen de voorbije 14 jaar maakte de Tipi op verschillende domeinen een grondige evolutie door. We evolueerden van een pilootproject met een tijdelijke financiering door Kind & Gezin tot een structurele financiering vanuit het R.I.Z.I.V., als een volwaardige afdeling met een specifieke ligdagprijs. Dit houdt in dat het verblijf van het kind voor rekening is van de ziekteverzekering van de ouder en de ouder enkel remgeld betaalt. De Tipi verhuisde ook van een ontoereikende behuizing in Moortsele naar een aangepaste nieuwbouw te Gavere.

Doorheen de jaren werd werk gemaakt van het uitbouwen en verfijnen van een pedagogisch en psychologisch werkmodel voor deze afdeling. Dit leidde tot een specifieke opname- en ontslagprocedure, de ontwikkeling van observatieschema's, een individueel behandelingsplan voor zowel ouder als kind en het opstellen van een klinische fiche van het kind. Samen met de ouders worden systematisch evaluatiemomenten gehouden over de ontwikkeling van het kind en de aanwezige ouderschapsvaardigheden. Daarnaast wordt er video-interactie-begeleiding aangeboden waarbij de ouder-kind relatie de nodige aandacht krijgt.

De Tipi vraagt van alle betrokkenen een zeer grote flexibiliteit. De verwevenheid van de verslavingsproblematiek van de ouder, bepaalde problematieken bij het kind en de opvoedingsproblematiek tussen ouder en kind is heel sterk en kent geen eenvoudige oplossingen. Toch zijn we er van overtuigd dat dit een uitdaging betekent die wij moeten blijven aangaan en dat het tevens een verrijking betekent voor het ganse programma van De Kiem. Om onze werking te blijven verbeteren hopen we de komende jaren ons netwerk verder uit te breiden, onze ervaring te delen met andere organisaties en de gepaste zorg te kunnen blijven aanbieden aan al de ouders die ervoor kiezen om hun leven, samen met dat van hun kind(eren) een nieuwe wending te geven.

*Luca Littera,
Tipi begeleider*

Vermits veel doorverwijzers vaak veronderstellen dat de Tipi steeds volzet is laten we graag weten dat eind oktober opnieuw twee ouders hun overgang maken naar het halfweghuis. Concreet betekent dit dat er binnenkort 2 plaatsen vrijkomen in de Tipi.

Voor opname en advies kan je terecht op tel. nr. 09/245.38.98

Voor het aanvragen van folders over de Tipi of voor meer informatie kan je terecht op tipi@dekiem.be of op www.dekiem.be

Managers van diversiteit

In 2007 ging De Kiem in op de projectoproep ‘Managers van Diversiteit’ vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Eind 2007 kregen we groen licht voor onze projectaanvraag “Diversiteitsmanagement binnen De Kiem” en werd ons een subsidie van 50.000 euro toegekend voor de periode van 1 december 2007 tot en met 30 november 2010. Deze financiële tussenkomst van de Vlaamse overheid gaf De Kiem een extra stimulans om een aantal heel concrete acties rond diversiteit uit te bouwen en vorm te geven.

De Kiem wil inzake diversiteit - en specifiek naar de allochtone populatie toe - drie grote uitdagingen aangaan.

- Jonge allochtone druggebruikers en hun ouders beter bereiken en informeren.
- Deze jonge allochtone druggebruikers in het programma meer zelfredzaam maken door een betere afstemming van het programma-aanbod.
- De volledige bewonersgroep en het personeel diversifiëren door de wederzijdse beeldvorming en communicatie te verbeteren.

Om deze drie ruime doelstellingen te bereiken vroeg de Vlaamse Gemeenschap enkele concrete en meetbare acties te realiseren.

Ondersteuning van de personeelsleden in het omgaan met diversiteit

Voor elk personeelslid werd een onthaalbrochure opgemaakt met informatie over het diversiteitbeleid van De Kiem. De diversiteitconsulent zorgt ervoor dat de brochure een dynamisch gegeven blijft en dat alle nieuwe medewerkers een exemplaar krijgen. De brochure omvat onder meer visieteksten, praktische informatie, referenties, ... en ook het opleidingsbeleid rond diversiteit. Medewerkers kunnen er duidelijk terugvinden welke opleidingen er beschikbaar zijn en welke ervan noodzakelijk en wenselijk zijn te volgen.

De projectsubsidie gaf ons de financiële mogelijkheid om deze opleidingen daadwerkelijk te volgen. Alle personeelsleden hebben één of meerdere opleidingen gevolgd rond diversiteit. We hebben heel wat competenties aangeleerd van het Centrum voor Intercultureel Management & Internationale communicatie (CIMIC). Zij verzorgden een sensibiliserende workshop waar “oefening in perspectiefwijziging” en “dimensies in culturen”

centraal stonden, aan bijna alle personeelsleden van De Kiem.

Een aantal mensen volgden de opleiding “T.O.P.O.I.-model (Taal, Ordening, Personen, Organisatie en Inzet voor interculturele communicatie”) door Professor Edwin Hofman.

In 2009 volgden nog eens negen medewerkers van De Kiem een driedaagse opleiding bij C.I.M.I.C.. Deze omvatte volgende inhoud: eigen referentiekader, effectieve communicatie, vooroordelen en witte privileges, erkende diversiteit, het niet-onderhandelbaar kader, weerstand en inzet en conflicthantering.

Daarnaast volgden veertien medewerkers de opleiding “Gezinstructuren bij allochtone gezinnen” en “communicatiestructuren in andere culturen” (door Sultan Balli). Bijkomend werden nog heel wat studiedagen (bv. :“Portretten in kleur”) en korte opleidingen (bv.:“diversiteit is een verrijking”) bijgewoond.

De voorbije jaren hebben de verschillende teams hun “teamdag” gehouden in het kader van diversiteit. Een multiculturele wandeling door Antwerpen; een lunch in een joods restaurant met uitleg over de Joodse cultuur, gewoontes en gebruiken; een daklozenwandeling in Brussel, ...

Naast de opleidingen hebben de medewerkers van de verschillende teams in 2009 en 2010 supervisie gekregen van Sultan Balli. Sultan Balli is psychologe en heeft jarenlange ervaring in het werken met allochtonen. Maandelijks werd vier uur supervisie gegeven. De medewerkers van elk team konden hier bij aansluiten.

De nadruk in de supervisie lag op het bespreken van casussen. Uiteraard kon de problematiek in een ruimere context geplaatst worden.

Bijkomend werd tijdens de personeelsvergaderingen (4X per jaar) en in het driemaandelijkse tijdschrift informatie gegeven over de verschillende acties

van het diversiteitmanagement binnen De Kiem. Via deze kanalen proberen we zowel de medewerkers als geïnteresseerden in te lichten over alle acties in De Kiem. De onthaalbrochure voor het personeel van De Kiem omvat in bijlage een uitgebreide literatuurlijst waarop zij die meer informatie wensen over bepaalde thema's zich kunnen beroepen. Een aantal artikelen zijn terug te vinden in de bibliotheek van De Kiem en in een "diversiteitbox". Deze diversiteitbox wordt door de medewerkers op regelmatige basis aangevuld met nieuw materiaal (DVD's, CD's, boeken, educatief spel materiaal) (zie ook verder).

Het beter bereiken van jonge allochtone druggebruikers en hun ouders.

Om de doelgroep beter te bereiken hebben we de voorbije jaren op verschillende terreinen samenwerkingsverbanden uitgebouwd. Met de steun van het "Fonds tot bestrijding van de verslavingen" en in samenwerking met "De Eenmaking" werden specifieke methodieken uitgewerkt om enerzijds de moeders en anderzijds de vaders van jonge druggebruikende allochtonen te bereiken.

De moeders (en zussen) werden voornamelijk bereikt via de "TupperCare"-methode. Deze methode houdt in dat men informatie overbrengt bij een kleine groep van vrouwen die samenkomen bij één van hen thuis of in één van de vele vrouwenorganisaties. Er wordt hierbij gestreefd naar een evenwicht tussen het aanbrenge van inhoudelijke thema's en het uitwisselen van ervaringen. In 2008-2010 werden via deze methodiek meer dan driehonderd vrouwen geïnformeerd over druggebruik.

Om zoveel mogelijk vaders te bereiken werd de voorbije jaren samengewerkt met verschillende moskeeën en hun Imams. In tegenstelling tot de TupperCare-methode worden de vaders eerder in grote groepen aangesproken en in zekere zin 'verplicht' te luisteren en is er de mogelijkheid tot een persoonlijk en anoniem gesprek.

In het volgende nummer van dit tijdschrift zullen we dieper ingaan op beide bovenstaande methodieken.

Dankzij de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap hebben we ook een aantal kleinere, praktische zaken gerealiseerd die een hulpmiddel kunnen zijn in het bereiken van de doelgroep. We hebben bijvoorbeeld de algemene folder van De Kiem vertaald in het Turks, Frans en Engels waardoor die informatie beter beschikbaar is voor verschillende anderstalige doelgroepen.

Het aansporen van de bewonersgroep zich de diversiteitsgedachte eigen te maken.

Om het programma toegankelijker te maken voor allochtone cliënten die de Nederlandse taal niet goed beheersen, werden taallessen georganiseerd. De zoektocht naar een geschikte organisatie welke het best aansluit op de noden en behoeften van de bewoners van De Kiem was niet evident. Tenslotte hebben we ervoor geopteerd een beroep te doen op een vrijwilliger (mits vergoeding).

Deze taallessen worden als positief geëvalueerd. We zijn er als organisatie van overtuigd dat dit een grote meerwaarde heeft. Niet alleen kunnen de allochtonen die momenteel in ons programma verblijven het programma beter begrijpen en leren ze

ook beter communiceren met hun medebewoners, maar in de toekomst zal dit zeker ook bijdragen aan hun reïntegratie in het dagelijkse leven. Het zal belangrijk zijn om deze actie ook in de toekomst te kunnen continueren.

Aan de hand van verschillende acties hebben we de bewonersgroep aangespoord zich de diversiteitsgedachte eigen te maken.

Om bij deze acties voldoende kwaliteit te kunnen bieden, deden we beroep op een externe organisatie, m.n. "Victoria Deluxe". Dit is een organisatie die in de eerste plaats sociaalartistieke projecten opzet. Tijdens verschillende weekends (in 2009) organiseerden zij samen met de bewoners multiculturele activiteiten.

Naast deze activiteiten hebben we zelf nog een aantal initiatieven genomen. We lichten er hier een aantal uit:

- De bewoners van De Kiem participeerden aan de 11.11.11.-actie in Gavere. Naast de actie op zich kregen de bewoners informatie over de ruimere context van 11.11.11. Deze actie was zowel een goede gelegenheid om te integreren in de gemeente als om informatie te krijgen over en actief te participeren aan een diversiteits-thema.
- We organiseerden met onze bewonersgroep een 'diversiteitweekend'. Onze Marokkaanse bewoners kookten op traditionele wijze voor hun medebewoners en we maakten ook van de gelegenheid gebruik om wat meer te vertellen over de Marokkaanse gewoontes en tradities. Recentelijk werd er opnieuw een 'diversiteitweekend' georganiseerd. De volledige bewonersgroep bezocht op zaterdag de moskee Al Markaz, er werd gewinkeld bij Marokkaanse handelaars en er volgde een presentatie over Marokko en de film "Les Barons". Als afsluiter volgde een etentje in een Marokkaans restaurant en op zondag werd er door de bewoners zelf Marokkaans gekookt.
- Om de diversiteitsgedachte binnen de bewonersgroep aan te wakkeren werd een "diversiteitbox" ontwikkeld. Deze box omvat allerlei informatie (boeken, stripverhalen, films) over diversiteit. De box circuleert in alle afdelingen binnen De Kiem, zodat iedereen (personeel en bewoners) materiaal kan uitlenen. Op regelmatige tijdstippen wordt een activiteit georganiseerd rond een thema uit de box.
- Eind 2009 werd iemand van de "Organisation des Sans-Papiers" uitgenodigd. Via de videofilm "On the Road" en het uitgebreide levensverhaal

van de gastspreker konden onze bewoners de leefwereld van de "Sans Papiers" leren kennen.

- Begin 2009 ging de bewonersgroep naar een concert van Feryal Öney. Deze zangeres brengt zigeunermuziek uit Thracië en de Balkan. Het optreden werd voorafgegaan met een typisch Turkse maaltijd.
- In mei 2009 gaf vzw "De Notenboom" een Afrikaanse workshop met dans, muziek en koken. De Notenboom is een dynamische organisatie die artistieke projecten verzorgt in het onderwijs, de bedrijfswereld en het verenigingsleven. Hun activiteiten vertrekken allemaal vanuit een sterke wil om jonge mensen actief theater, muziek en dans te laten beleven. De workshop liet de bewoners de mogelijkheid om kennis te maken en te proeven van de Afrikaanse dans en muziek. Nadien werden de bewoners ingewijd in de geheimen van de Senegalese keuken.
- In de maand juni 2009 ontleende De Kiem "Roots met Taboe". Deze fototentoonstelling over de verborgen geaardheid van allochtonen en asielzoekers in ons land was gedurende de maand juni te bewonderen in de gebouwen van De Kiem. Uiteraard waren de foto's bron van debat, discussie en vorming voor de bewoners en voor het personeel.

Evaluatie en inbedding van het diversiteitbeleid

In De Kiem zijn al heel wat acties op het vlak van diversiteit gerealiseerd. Al deze realisaties getuigen van de integratie van het diversiteitbeleid in de concrete werking van De Kiem.

We merken dat het thema diversiteit door alle genoemde acties zowel bij de medewerkers als bij de bewonersgroep actiever leeft en dat iedereen bewuster en professioneler omgaat met de bestaande diversiteit. De verschillende acties worden regelmatig geëvalueerd. In elk team is "diversiteit" een vast agendapunt op de teamvergadering. De acties worden daar geconcretiseerd, toegepast en indien nodig bijgestuurd.

De financiële input van de Vlaamse Gemeenschap gaf aan De Kiem een extra stimulans en de werkmiddelen om een echt diversiteitbeleid te ontwikkelen waardoor druggebruikers en hun omgeving beter de weg naar De Kiem vinden en ze het programma als degelijk en kwalitatief kunnen ervaren.

*Jo Thienpont
Verantwoordelijke ambulante diensten*

De cliënt als dader en als slachtoffer...

Op 4 juni 2010 ging te Diepenbeek de zesde B.F.T.C.-dag door rond het thema 'Onze cliënt als dader en als slachtoffer'.

De studiedag van de Belgische Federatie van Therapeutische Gemeenschappen ging dit jaar door in de gebouwen van de Universiteit Hasselt, campus Diepenbeek, waar Katarsis als gast-T.G. iedereen verwelkomde. De B.F.T.C.-dag richt zich naar alle medewerkers van de voorzieningen die lid zijn van het B.F.T.C. en zo'n 130 stafleden waren van de partij. De themakeuze voor de studie- en uitwisselingsdag werd duidelijk gewaardeerd.

Vroeg of laat worden behandelaars immers geconfronteerd met cliënten die hen toevertrouwen in het verleden slachtoffer of dader of slachtoffer én dader te zijn geweest. We denken hierbij dan bvb. aan slachtoffers van verwaarlozing, mishandeling of misbruik en aan daders van criminele feiten, gewelddaden, zedenfeiten tot zelfs levensdelicten, al dan niet gekend of bestraft door justitie. De confrontatie met cliënten die dader of slachtoffer zijn, stelt de betrokkenheid van de behandelaar als mens en zijn professionaliteit als hulpverlener op de proef en zorgt soms voor twijfel en discussie. Dit thema werd op de B.F.T.C.-dag vanuit vier invalshoeken benaderd: de cliënt als dader, de cliënt als slachtoffer, de hulpverlener en de rol van de organisatie.

Een aantal pertinente vragen komen hierbij op de voorgrond: Hebben we in onze zorg voor onze cliënt als dader, voldoende oog voor de positie en noden van het (al dan niet gekende) slachtoffer? Kunnen we binnen de context van de therapeutische gemeenschap een afdoend antwoord bieden op de emoties en vragen van onze cliënt als slachtoffer of als dader? Slagen we er als organisatie in om voldoende 'herstelgericht' te denken en te handelen en bieden we onze medewerkers hierin voldoende omkadering en ondersteuning? En tot slot: wat is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid als we werken met cliënten die dader of slachtoffer zijn van ernstige misdrijven?

Er werd voor gekozen om zowel in de voormiddag als in de namiddag naast een aantal eigen mensen, een aantal sprekers van buiten de verslavingszorg aan het woord te laten om vanuit hun expertise in het werken met daders en slachtoffers over deze vragen van gedachten te wisselen.

De dag werd ingezet door Dirk Calle, beleidsmedewerker van De Kiem en voorzitter van het B.F.T.C., die een korte inleiding op het thema gaf. Vervolgens verwelkomde Ward Lambrechts, directeur van Katarsis, alle aanwezigen namens zijn organisatie. Katarsis bestaat dit jaar 25 jaar en zorgde voor de logistieke organisatie van de dag, met de steun van de universiteit Hasselt en de Provincie Limburg.

Als eerste plenaire spreker nam Els Van Daele van het Centrum Daderhulp ITER het woord. Zij begon met te schetsen dat we momenteel in een slachtoffercultuur leven. Vroeger werden slachtoffers geculpabiliseerd, nu leven we in een cultuur met aandacht voor verschillende slachtoffergroepen (van pesten, ongewenste intimiteiten, geweld...). Slachtoffers kunnen vlot in de hulpverlening terecht, daders echter niet. Het oogt nu eenmaal beter als behandelaar te werken met slachtoffers en daders worden nog vaak geacht enkel hun straf uit te zitten in de gevangenis. De opsplitsing tussen slachtoffer-

schap en ouderschap lijkt duidelijk, maar is eerder artificieel. De praktijk wijst immers uit dat slachtofferschap en ouderschap vaak samen voorkomen. In realiteit is er ook geen reden te bedenken waarom slachtofferschap en ouderschap mekaar zouden uitsluiten. Van Daele stelt dat een dader ook een slachtoffer is aangezien de sociale betekenis van ouderschap doorgaans minderwaardig is. Daders worden nu eenmaal maatschappelijk veroordeeld, ook al zijn de feiten lang geleden, hebben ze spijt en hebben ze hun straf uitgezeten. Het dragen en verdragen van het ouderschap door de dader is niet evident. Dit geldt ook voor de hulpverlener, vooral bij slachtoffers die ook dader blijken te zijn. Soms is de hulpverlener geneigd het dadergedrag te ontkennen, niet te bevragen of te verdoezelen om aldus het slachtoffer als slachtoffer te kunnen blijven zien. De confrontatie met dadergedrag bij een slachtoffer vormt als het ware een aanslag op het zelfbeeld van de hulpverlener. Deze beseft dat hij/zij 'het niet beter zou doen' en zorgt soms voor de eigen gemoedrust i.p.v. 'de plek van de moeite te betreden' en op het ouderschap in te gaan. Aldus blijft de dader in de kou staan. Dit verdoezelen van slachtofferschap bij daders en van ouderschap bij slachtoffers is anti-therapeutisch. Van Daele besluit dan ook dat iedere behandelaar in deze zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Het is een illusie te denken dat anderen het beter kunnen. De hulpverlener moet slachtoffer en dader helpen alle gevoelservaringen en reacties ernstig te nemen en te onderzoeken. Ook bij slachtoffers moeten schuld en schaamte worden doorgewerkt en gevalideerd. De hulpverlener zal moeten anticiperen op afwijzende of bagatelliserende reacties want door de feiten te verdoezelen blijft het slachtoffer in de kou staan.

Als tweede plenaire spreker ging Dr. De Varé van de forensische afdeling Sint-Jan-Baptist te Zelzate in op het werken rond agressie binnen een hulpverleningscontext. Hij plaatst agressie in zijn verschillende uitingsvormen binnen een systemisch kader en beschrijft drie subtypes van daders: 50% pleegt enkel agressie binnen het gezin, 25% is algemeen gewelddadig en 25% is borderline. Daar er geen strikt causaal verband aantoonbaar is tussen ziektebeelden en agressie is een agressiebehandeling niet terug te brengen tot een pathologiebehandeling. Toch kan de psychopathologie helpen om de risico's in te schatten en de recidivekans te

verminderen. Een goede inschatting van de mogelijkheden van de patiënt is zeker noodzakelijk en het is belangrijk de normoverschrijding duidelijk te benoemen (naming) en te veroordelen (blaming) alvorens de dader voor zijn verantwoordelijkheden te plaatsen (claiming). De Varé stelt immers dat hulpverleners vaak de neiging hebben om het duidelijk benoemen en veroordelen van de feiten te snel over te slaan.

Na de pauze volgde een korte videogetuigenis over het Europese vormingsprogramma ECETT dat stafleden de kans biedt zich te vervolmaken via een buitenlandse stage of via e-learning. Daarna zette Julio Cardona uiteen hoe er in Trampoline wordt gewerkt met daders en met slachtoffers. Hij beschrijft hierbij de verschillende verantwoordelijkheden voor de verschillende actoren binnen de T.G.: m.n. de bewoner, de bewonersgroep, de persoonlijk begeleider, het afdelingshoofd, de pedagogisch directeur, de algemeen directeur en de raad van bestuur. Zodra een bewoner kenbaar maakt dader of slachtoffer te zijn wordt hij aangemaand hierover te zwijgen tegen andere bewoners en krijgt hij een persoonlijke begeleider (van buiten het T.G.-team) toegewezen die met hem een gedetailleerde neerslag over de feiten opmaakt en een duidelijk werkplan. Deze begeleider kan vervolgens aangepaste interventies organiseren en indien gewenst beroep doen op externen om hem te helpen bij de begeleiding. Het afdelingshoofd zal dit werkplan met de begeleider bespreken en het evenwicht tussen de noden van de bewoner en de draagkracht van de groep bewaken. De directie wordt over dit alles duidelijk geïnformeerd, draagt de wettelijke verantwoordelijkheid,

zal waar nodig de eigen medewerkers indekken en is verantwoordelijk voor het al dan niet doorbreken van het beroepsgeheim.

Na de middag stonden vijf workshops op het programma die we hier kort bespreken.

Herstelbemiddeling

De eerste workshop werd geleid door Kristel Buntinx en Hilde De Vogel van de bemiddelingsdienst Leuven en v.z.w. Suggnomè. In een korte documentaire werd de methodiek “herstelbemiddeling” verduidelijkt. Een methodiek waarbij daders en slachtoffers van een misdrijf onder leiding van een herstelbemiddelaar “rond de tafel gaan zitten” om zelf tot oplossingen te komen betreffende het herstel van de geleden materiële of immateriële schade bij het slachtoffer.

Vervolgens gingen de deelnemers in vier groepen nadenken over de redenen waarom men als slachtoffer of als dader, wel of niet zou deelnemen aan zo’n herstelbemiddeling. Uit het daaropvolgend debat weerhouden we vooral dat herstelbemiddeling niet alleen vertrekt vanuit het juridische (hoe moet de dader berecht worden en wat is de maat van straf), maar dat er meer aandacht komt voor zowel slachtoffer als dader. Beiden krijgen de mogelijkheid om een actieve(re) rol te spelen bij de afhandeling van hun zaak.

De meerwaarde van herstelbemiddeling geldt ook voor daders binnen de T.G.. Naast een eventuele

strafvermindering zal de dader vooral van dichterbij geconfronteerd worden met de gevolgen van zijn gedrag en kunnen nadenken over een gepaste vorm van restitutie in overleg met de slachtoffers.

Slachtoffer in beeld – Uit de schaduw van de dader

In de tweede workshop getuigden Katrien Smeets en Leen Muylkens van v.z.w. InterMenzo hoe zij via een interactieve vorming werken met dadergroepen en slachtoffergroepen.

‘Slachtoffer in beeld’ werkt reeds veertien jaar met daders van misdrijven rond het thema ‘slachtoffer-schap’. Er wordt hierbij ingegaan op de feiten van de deelnemers, hun beleving van de feiten, de schade voor de slachtoffers en hun inleving in de slachtoffers. Slachtoffer in beeld is een gerechtelijke alternatieve maatregel en de daders worden door justitie doorverwezen in het kader van bemiddeling in strafzaken of probatie. Binnen het vormingspakket worden ondermeer de verdedigingsmechanismen van daders geduid: het destructief recht, het goedpraten en het gebrek aan ik-ander onderscheid. Deze copingstrategieën van de dader leiden tot het minimaliseren van de misdrijven en werken potentieel herhaling van de feiten in de hand; het zijn facilitators tot delinquent gedrag. Om dit delinquent gedrag tegen te gaan, wordt er gewerkt op drie niveaus. In eerste instantie gaat men de dader bewuster maken van de gevolgen van misdrijven voor slachtoffers. Daarnaast streeft men naar het vergroten van het empathisch vermogen van de

dader. Tenslotte gaat men de dader stimuleren tot het opnemen van zijn verantwoordelijkheid. Deze doelstellingen lijken ons een goede houvast om binnen de TG met 'daders' te werken.

'Uit de schaduw van de dader' richt zich tot slachtoffers van misdrijven en hun naast- en nabestaanden. Zij worden ondersteund in het plaatsen van het trauma dat hen getekend heeft. Gaande van een kennismaking en ieders beleving en verwerking van de feiten wordt daarna gewerkt rond ouderschap en de gedeelde kijk op straffen en het gevangeniswezen. In een laatste fase wordt dan ieders beeld van de eigen dader bespreekbaar gemaakt. Essentieel lijkt het om slachtoffers niet de illusie te geven dat het trauma wel weg zal gaan; ze moeten leren om het trauma te integreren in een gezonde levenswijze. Om deze doelstelling te bereiken wordt er o.a. gewerkt met beelden. Werken met beelden (tekeningen, schilderijen, klei) maakt sneller emoties los, waardoor het herstelproces wordt bevorderd.

Hoe een veilige TG creëren voor bewoners en staf?

Workshop 3 werd ingeleid door Johan Tackx van Katarsis en Lieven Vanlangenakker van OPZC Rekem. De deelnemers kregen een ervaringsoefening waarin voor de groep een onveilige situatie werd gecreëerd. Daarna werd de groep verdeeld en werd door middel van rollenspel (individuele therapie) voor de 'cliëntengroep' eveneens een onveilige situatie gecreëerd. Een gezamenlijke evaluatie van deze oefeningen leidde tot de volgende conclusies.

Om zich veilig te voelen in een gesprek met een begeleider heeft een bewoner nood aan de aandacht van de begeleider (oogcontact, luisteren naar wat bewoner zegt), non-verbale en verbale reacties op wat de bewoner zegt, een respectvolle houding van de begeleider en transparantie/duidelijkheid.

Mogelijke preventiemaatregelen voor een veilig kader binnen de T.G. zijn o.a. de ruimte en mogelijkheid tot ontlasting, duidelijke regels omtrent agressie, geschoolde begeleiding en mogelijkheden tot bijscholing, voldoende begeleiding, mannelijk en vrouwelijk begeleiding en de zorg voor warme sfeer in huis (binnen de groep, in de aankleding van de ruimtes en in de aanpak vanuit de begeleiding). Verder noemt men nog een strategiebepaling aangepast aan de bewoner, een agressiewerkboek,

een veilige leefomgeving (door structuur, regels, begeleiding), extra individuele begeleiding indien nodig en het evalueren van crisissituaties en bijsturen van de aanpak.

Werken met daders en slachtoffers van huiselijk geweld

Workshop 4 werd geleid door Vincent Libert, directeur van Praxis. Praxis is een Franstalige organisatie die werkt met daders van huiselijk geweld. 80 % van de daders meldt zich aan op aansturen van het gerecht, 20% biedt zich aan op vrijwillige basis maar heeft vaak een andere vorm van externe druk (bv. de partner die dreigt met een relatiebreuk als de dader niet iets aan zijn problemen wil doen). De meerderheid van de daders zijn mannen en de meerderheid van de slachtoffers zijn vrouwen.

Praxis werkt met ambulante groepen die gericht zijn op het responsabiliseren van de daders (van minimaliseren naar bewustwording). De werkwijze is geïnspireerd op de OPTION-methodiek vanuit Quebec.

Libert typeert huiselijk geweld als gedrag waarbij één van de partners de andere wil controleren en domineren. Dit geweld bevat agressie, is terugkerend en schaadt de integriteit van de andere. Het geweld speelt zich aftussen de agressor, diegene die gedomineerd wordt en de beschermingsnetwerken (familie, beroepsmensen, decreten en wetten). Huiselijk geweld is iets wat zich over jaren afspeelt en zich vaak herhaalt in een reeks stappen (opbouw van spanning, ontploffing, rechtvaardiging bij de dader, situatie weer wat beter...). De dader domineert, het slachtoffer gaat zich beschermen en ze leren samen wat werkt (hoe kan ik domineren?, hoe kan ik mezelf beschermen?, wat zijn de reacties van het netwerk?) en zullen indien nodig van strategie veranderen. Analyse van deze patronen is belangrijk opdat men niet gewoon zou worden aan het geweld en de ogen zou sluiten. De dader moet weten dat niets geweld rechtvaardigt en dat hij hulp kan vragen. Het slachtoffer heeft nood aan tot rust komen, het kunnen benoemen van het geweld en het zich bewust worden van de stappen (terugkerende patronen) doorheen de tijd en van de huidige situatie. Het benoemen van het geweld blijft belangrijk, ook als het slachtoffer wil ontkennen, ze van haar man houdt of als ze zichzelf verwijten maakt of straft.

In de groepsbegeleiding wordt gewerkt rond het fysieke geweld (stop met de andere te schaden, welke vormen van geweld pleegde je?, is er een link met drugs of alcohol?), rond hoe de dader zichzelf rechtvaardigt (invloed van opvoeding en socialisatie, zelf slachtoffer of getuige van geweld zijn), rond zijn gevoelsleven (hun enige emotie is woede, ze weten niet welke emoties ze hebben) en rond het inleven in de ander en de impact van hun daden op hun partner en kinderen. De invloed van de groepsdynamiek en van lotgenoten en rolmodellen zal vaak helpen om tot bewustwording te komen. Bij daders die zelf geweld hebben gekend als kind zal gewerkt worden rond destructief gerechtigd zijn en het stoppen van de roulerende rekening naar de volgende generatie.

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van de behandelaar.

In de laatste workshop werd onder leiding van Johan Buttiens van De Spiegel een kringgesprek gevoerd waarin de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de behandelaar werd in vraag gesteld. Voor dit gesprek waren naast de workshop-deelnemers ook Hilde Guffens, directeur van het jongerendetentiecentrum te Tongeren, Koen Dhoore, directeur Zorg van De Sleutel en de ouders van een cliënt uitgenodigd. Dit leverde een boeiende discussie op over hoe ouders de verantwoordelijkheid ervaren van de voorziening waar hun kind is opgenomen, over hoe T.G.'s omgaan met cliënten die dader of slachtoffer zijn van bepaalde feiten en over welk mandaat justitie geeft aan de drughulpverlening door een behandeling als voorwaarde op te leggen.

Op de vraag in welke mate T.G.-begeleiders de maatschappelijke verantwoordelijkheid op hun schouders voelen bij hun werk in de leefgroep kwam een positief antwoord. Dit verantwoordelijkheidsgevoel blijkt duidelijk aanwezig; met bewoners worden vaak linken gelegd naar hun verleden en hun ouderschap en/of slachtofferschap. Dit wordt niet uit de weg gegaan. De vraagstelling werd dan gespecificeerd naar de mate waarin er ook effectief wordt gewerkt aan herstel, en dit op drie vlakken: herstel naar het slachtoffer, herstel naar de maatschappij en zelfherstel. Dit leidde tot de conclusie dat er in T.G.'s doorgaans vooral gewerkt wordt aan zelfherstel. De cliënt kan werken met diverse thema's om in het reine te komen met zichzelf en

te komen tot moreel herstel. Daarnaast hebben ook herstel naar het slachtoffer (vb: schulden aan de ouders afbetalen) en herstel naar de maatschappij (vb: via vrijwilligerswerk) hun plaats, zij het echter beperkter. Het lijkt dan ook een uitdaging voor de T.G.'s om uit te diepen en concreter te maken hoe het herstel naar het slachtoffer en naar de maatschappij beter aan bod kunnen komen binnen de behandeling.

Na de workshops verzamelden alle deelnemers voor een afsluitende receptie. Hoewel het tempo 's voormiddags behoorlijk hoog lag en de simultaanvertaling het vlot volgen soms wat bemoeilijkte, leek iedereen best tevreden over deze boeiende en verrijkende dag. Het loonde zeker de moeite om er bij te zijn, ondanks het mooie weertje buiten. We sluiten dit verslag dan ook graag af met een woord van dank aan Gust Haverbeke en zijn medewerkers voor de schitterende organisatie.

*Dirk Calle
Voorzitter B.F.T.C.*

Met dank aan de workshop-verslaggevers Frederik Vervaet, Christophe Vanhuyse, Mirjam Benard, Annette Titeca en Marlies Hoorens .

de kiem

Kiemkamp 2010

Van 2 tot en met 9 juli ging de bewonersgroep naar jaarlijkse gewoonte op vakantie naar Mont in de buurt van Houffalize. Voor de meeste van onze bewoners is het vaak jaren geleden dat ze nog op een cleane wijze vakantie beleefden.

Het is onze doelstelling om hen tijdens deze week een goede mix van ontspanning en inspanning aan te bieden. De ontspanning situeert zich hoofdzakelijk in momenten van rust, luieren, zonnen en zwemmen aan een rivier of meer, een gezellig samenzijn rond het kampvuur en eens lekker lang uitslapen... Daarnaast wordt er een vrij intensief activiteitenpakket aangeboden in de vorm van mountainbike, een dag- en een nachtdropping, klimmen, kanoën enz... Onze bewoners leren bovendien dat vakantie nemen niet betekent dat verantwoordelijkheidszin en een goede organisatie en planning losgelaten kunnen worden maar dat deze net bepalend zijn voor het welslagen van de vakantie.

Tom, bijna halverwege in zijn behandelingsprogramma, beschrijft ons graag deze bijzondere vakantie-ervaring:

We vertrokken op vrijdag 2 juli richting station, samen met een leuke bende, om vanuit Asper de trein te nemen naar Gouvy. Het was echt een zware rit, het was ongeveer 28 graden. Omstreeks 16u30 zijn we aangekomen in de chalet in Mont. Het was daar echt prachtig! De groep heeft zich eerst georganiseerd door alles uit te pakken en te installeren. Daarna werd ook een gezamenlijke meeting gehouden onder leiding van de staf waarbij we een beter beeld kregen hoe en in welke geest onze vakantie zou verlopen. Dan kwamen de ploegen op gang om alles verder in orde te brengen en de keukenploeg

bereidde een warme maaltijd. We sloten deze eerste dag af met een gezellig kampvuur.

Zaterdag hebben we een wandeling gemaakt met de ganse groep in de streek. Voordien kregen we een initiatie stafkaart lezen en dit konden we onmiddellijk oefenen tijdens de tocht. Het was mooi weer en ik was onder de indruk van de mooie natuur. Terug in Mont werd er even uitgerust, waarna we begonnen met de voorbereiding van de B.B.Q., want de bewoners van het halfweghuis zouden komen eten. Ze kwamen maar liefst met 9 bezoekers. Het gaf me een goed gevoel om hen terug te zien omdat zij al zo ver staan en ze voor mij een voorbeeld zijn. We sloten de dag af met een knabbel en een babbel aan het kampvuur. Het was reuze gezellig. Omstreeks middernacht namen onze bezoekers afscheid. Sommigen keerden huiswaarts, anderen hadden hun tentje opgeslagen op een camping in de buurt.

Zondag werden we, alweer een leuke bende, gedropt tussen de koeien en de patatten. Het werd een superleuke dag! Tijdens de dropping zijn we bij een grote boerderij gestopt en hebben daar verse melk gedronken. Vers van de koe, mmmm ... dat was echt lekker! Rond 8 uur 's avonds arriveerden we terug aan het kamphuis met heel wat kilometers in de benen. Deze mooie maar vermoeiende dag werd afgesloten met een babbel aan het kampvuur.

Maandag zouden we normaal gaan rotsklimmen, maar het begon pijpenstelen te regenen en de activiteit werd uiteindelijk afgelast. We zijn dan maar terug naar huis gegaan en hebben gewacht op de zon die er maar moeizaam door kwam. We hebben ons dan toch maar gewaagd om naar een strandje in de buurt te gaan, aan “Lac de Cherapont”. We hielden een korte ‘peergroep’ en daarna hebben we wat gezwommen. ’s Avonds volgde er nog een leuke saunasessie met Christoph. Ik voelde mij precies herboren! Na wat afkoelen buiten ben ik in mijn bed gekropen en heb ik geslapen als een roos.

Dinsdag was een intensieve dag. We gingen mountainbiken en fietsten ruim 20 km. Het uitzicht en parcours waren uitstekend! Ook dit was met volle teugen genieten.

In de namiddag gingen we naar een meer in Maboge om te zwemmen en te voetballen. Thuis gekomen hebben we iets gegeten en ons mentaal voorbereid op de nachtdropping. Omstreeks half elf dropte Christophe ons niet zo ver van een dorpje met een tot dan toe ongekende naam. Doordat we de fout maakten een weg in te slaan die we normaal niet mochten nemen, waren we vroeger dan verwacht thuis. We namen de tijd om wat omwegjes te maken en om naar de sterren te kijken. Dit vond ik echt prachtig. Rond 3 uur ’s nachts waren we terug thuis en kropen we direct in ons bedje.

Op woensdag mochten we uitslapen tot kwart voor twaalf. Dan brunchten we met z’n allen. Samen met de peergroep vertrokken we daarna naar een waar ‘zwemparadijs’, een idyllisch plekje aan de Ourthe waar de rivier breed en rustig tussen de bossen meandert. Na een handelingsplanbespreking was het zwemmen nog zo plezant. Ik sprong er van een rots die bijna 4 meter boven het water uitsteekt. Ik hou van kicks en daar was ik op de juiste plek om op een leuke en gezonde manier een kick te beleven. Als afronding hebben we nog wat nagepraat en een lekker Ardeens taartje gegeten. ’s Avonds stonden er nog frietjes op het menu en sloten we deze zalige dag af aan het kampvuur.

Donderdag stond ik op en voelde mij niet zo goed, omdat ik daar eigenlijk niet weg wou.... Ik voelde

mij er zo goed dat ik er wel zou kunnen blijven wonen. Die dag zijn we gaan kajakken met de ganse groep. Het was leuk om op ’t gemakje in de kajak te genieten van het uitzicht, de zon, het water en de beestjes.... Na de kajak gingen we terug naar Lac de Cherapont om nog wat te zwemmen en te genieten van de laatste uurtjes daar. ’s Avonds sloten we af met een kleine B.B.Q. en met een stenenspel aan het kampvuur. Ik kreeg een steen van Frederik en dat gaf me echt een super goed gevoel en een boost om verder te doen en niet op te geven. Na het stenenspel genoten we met z’n allen van de laatste avond aan het kampvuur.

De laatste dag was het inpakken en wegwezen. Ik had het er moeilijk mee om daar te vertrekken maar ben toch blij dat ik terug in Gavere ben want ook hier voel ik me super goed. We werden verwelkomd door de thuisblijvers met een drankje en een babbel.

Het deed wel raar om op een cleane manier met vrienden op vakantie te gaan maar ik heb er echt van genoten. Dank je wel aan de staf en al mijn kampgenoten.

*Tom, bewoner i.s.m.
Leen Spelier, T.G.-begeleidster*

Eindelijk weer een dochter ...

Toen ik het met mijn collega's had over onze tieners, en hoorde wat er bij hen zoal aan de hand was, dacht ik "ik mag mij gelukkig achten dat mijn kinderen nog steeds clean zijn!" Een paar jaar later was er toch precies "iets aan de hand"... Ik kon het niet plaatsen, want we hadden het samen toch gehad over het gebruik van drugs en alle zaken die jongeren op het latere leven moeten voorbereiden ...

En toch werd het met de dag erger met Aïcha. Er viel geen huis meer met haar te houden, maar nog steeds rinkelde de bel niet! Het moment kwam dat ze een vriend had en grootse plannen smeedde. Om haar te laten inzien wat samenleven betekende, mochten ze samen de zomer bij hem thuis doorbrengen, met de stellige afspraak dat ze terug kwam zodra de school weer zou starten. Stommer had ik niet kunnen zijn. Er kwam niemand terug en ze wou daar blijven. Alles was zogenaamd goed en het contact tussen ons verdween. Ze zette haar school stop, met alle gevolgen van dien. Alles wat niet mocht geweten zijn werd luchtdicht afgesloten aan de "andere kant", er was geen vuiltje aan de lucht... Als Aïcha dan eens langs kwam barstte de hel bij ons los en het contact verminderde nog meer.

“ Ze zette haar school stop, met alle gevolgen van dien. Alles wat niet mocht geweten zijn werd luchtdicht afgesloten aan de "andere kant", er was geen vuiltje aan de lucht... ”

Plots... grote paniek..., Aïcha was weggegaan en niemand wist naar waar en waarom. We moesten het zeker laten weten als ze bij ons was; ze zouden haar komen ophalen! Ook de plaatselijke politie belde hieromtrent en kwam zelfs op bezoek om zeker te weten dat ze niet bij ons was. Van Aïcha echter geen spoor tot ze 's avonds laat belde met de vraag: "Mag ik eens langskomen?". Oef, eindelijk gerustgesteld gaf ik zelfs de commissaris een veeg uit de pan en dat was het dan. Eigenlijk wist ik nog

altijd het fijne niet van de zaak, maar het was toch een grote stap naar verbetering.

Aïcha werd verplicht om in te binden en een ontweningskuur te volgen. Allemaal goed en wel, maar de kuren en opvangplaatsen volgden elkaar op en maar steeds werd er afgehaakt door Aïcha. Het lukte niet, en ik kon ook met niemand over iets praten. Tot ze op een dag zei dat ze opnieuw binnen zou gaan, ditmaal in De Kiem. Zou het deze keer lukken? Ze moest wel iets doen, anders werd het alleen nog erger voor haar.

En inderdaad..., eindelijk een plaats waar er werk van gemaakt werd; waar alles onder de loep genomen werd en waar er kon gepraat worden. Een plaats waar ik mij ook bij betrokken voelde en ik kon doorgeven aan mijn man hoe het ging. Eindelijk besefte Aïcha wat voor verantwoordelijkheid op haar schouders rustte en wat er allemaal fout was.

Nu, 3 jaar later, kunnen we met een goed gevoel terugblikken naar haar graduatiefeest. Het deed deugd om te zien dat de mensen die het volgehouden hebben eindelijk beseffen wat hun familie heeft meegemaakt en dat ze niet alleen voor zichzelf spijt betuigden, maar ook aan zichzelf hebben gewerkt en het zich zullen herinneren!

Wij zijn alle mensen van De Kiem enorm dankbaar voor hun inzet en geduld. We hebben eindelijk weer een dochter die na meer dan de helft van haar levensjaren weer een "normaal" leven kan leiden. Natuurlijk valt er nog veel te doen, maar we weten dat het kan en we blijven er aan werken! Van harte bedankt.

Christiane, de mama van Aïcha

Een harde maar vooral warme leerschool ...

Hallo, mijn naam is Stefan. Meer dan 20 jaar heeft gebruik een centrale plaats in mijn leven gehad.

Ik wist eigenlijk al heel snel dat er wat mis met me was en wou dat op mijn manier aanpakken. Het werd een leven van vallen en opstaan, harder vallen en weer opstaan... Uiteindelijk had ik een punt bereikt waarop ik wist dat ik hulp nodig had. In mijn crisisopname heb ik Nadine leren kennen. Ze informeerde me over het hoe en wat van De Kiem. Nadat ik wist dat het contact met mijn zoontje een belangrijke plaats zou krijgen, was mijn besluit snel genomen.

Het was een harde maar vooral warme leerschool, met veel hoogte- en dieptepunten. Mezelf blootgeven kostte moeite, maar dit is gelukt dank zij de steun van mijn lotgenoten en de begeleiding. Ik kreeg van beide kanten warmte, vriendschap en erkenning en een 'recht door zee'-aanpak, waarvoor ik hen allen dankbaar ben.

Mijn leven staat nu stevig op de rails. Ik kan mezelf ten volle ontplooiën, heb een leuke job en een prachtige vriendenkring. Als ik terugkijk naar het verleden, verschijnt er een glimlach op mijn gezicht. Hoe slecht en moeilijk en pijnlijk mijn verleden ook was, de toekomst is des te mooier. Samen met mijn zoon, vrienden, familie en de onlangs in mijn leven verschenen vrouw heb ik nog een mooie weg te

bewandelen. Ik weet wat me te doen staat om dit zo te houden.

De Kiem is een deel van mezelf geworden, en ik wil dit zo houden. Dus met veel liefde en warmte bedank ik jullie allen.

Stefan

“Als ik terugkijk naar het verleden, verschijnt er een glimlach op mijn gezicht. Hoe slecht en moeilijk en pijnlijk mijn verleden ook was, de toekomst is des te mooier.”

Colofon

Redactie

Dirk Calle, Rudy Bracke,
Dirk Vandevelde

Eindredactie

Dirk Vandevelde

Fotografie

Dirk Calle

Vormgeving

dotplus

Wil u verder geïnformeerd blijven over de werking van De Kiem en de evolutie van het therapeutisch programma, aarzel dan niet een abonnement te nemen. Abonnementen kosten 12,50 euro voor vier nummers, te storten op rekeningnummer 001-2165231-73 van v.z.w. De Kiem, 9890 Gavere. Voor giften vanaf 30,00 euro kan u een attest voor fiscale vrijstelling bekomen.

Adressen

Directie

Dirk Vandevelde

Medisch team

Dr. Luc Foucart,
Dr. Philippe Verbessem

Supervisie programma

Rudy Bracke

Preventie & stages

Dirk Calle

Familiebegeleiding

Hilde Tatraï, Annette Titeca,
Krista De Planter

Sociale Dienst

Daisy De Thaey, Tanja De Bruycker

Tipi, verslaafde moeders (vaders) met kinderen

Luca Littera, Marlies Hoorens

Contactadres

De Kiem vzw
Vluchtenboerstraat 7A
9890 Gavere
Tel. 09/389.66.66
Fax 09/384.83.07
admin@dekiem.be

Opname

Kaat Vanthuyne,
Nadine De Lange

Ambulante begeleiding

Jo Thienpont, Sylvie Pannecoucke,
Maya Van Zelst, Sija De Koning,
Krista Vanderstraeten, Katy Paulus,
Katrien Van Damme, Ann Hoste

Gevangeniswerking

Hugo Vander Meeren

Contactadres

Ambulant Centrum Gent

Kortrijksesteenweg 185, 9000 Gent
Tel. 09/245.38.98
Fax 09/245.41.71
ambulant.gent@dekiem.be

Ambulant Centrum Ronse

Oswald Ponettestraat 31
9600 Ronse
Tel. 055/21.87.00
ambulant.ronse@dekiem.be

Antenne Geraardsbergen

Abdijstraat 2, 9500 Geraardsbergen
Tel. 055/21.87.00
ambulant.geraardsbergen@dekiem.be